

20 oktober 2019

GOEDERTIERENHEID BEWIJZEN

Bijbellezing: 2 Samuel 9

In deze kleine, voor sommigen van ons misschien onbekende geschiedenis van David en Mefiboseth komen wij in een notendop de hele boodschap van de Bijbel tegen. We kunnen in deze geschiedenis zien wat God aan ons geeft en wat Hij van ons vraagt. Met andere woorden: deze kleine geschiedenis vertelt alles over het *fundament* onder je leven en het *doel* van je leven. Wat wil je nog meer? We gaan daarom kijken naar wat deze geschiedenis van David en Mefiboseth over God zegt... en wat God van ons wordt verwacht.

Alles draait in deze geschiedenis om één woord, dat 'je – veelzeggend – drie keer tegenkomt in het verhaal: goedertierenheid. Dat woord is een door en door Bijbels woord, met heel veel betekenissen. Je zou het kunnen vertalen met vriendelijkheid. Trouw. Liefdevolle ontferming. Genade. Weldadigheid. Goedheid. Loyaliteit.

Maar eerst even naar de geschiedenis toe..., wat gebeurt er? Nu, op een dag zit David hardop te bedenken: 'is er nog iemand die overgebleven van het geslacht van Saul, zodat ik hem goedertierenheid kan bewijzen, vanwege Jonathan'. Tja, Jonathan, de zoon van Saul was Davids hartsvriend. Ze hadden een verbond voor het leven met elkaar gesloten. Het was wel een heel ingewikkelde vriendschap, want de vader van Jonathan en tegelijkertijd schoonvader van David – koning Saul - zat David achterna om hem te doden. Waarom? Nu, David was door God aangewezen om de opvolger van Saul te zijn, dus Saul zal het ten opzichte van David vroeg of laat een keer gaan afleggen. Maar dat David de door God aangewezen opvolger van Saul zal worden, betekende dus ook dat prins Jonathan in ieder geval niet de kroon zal ontvangen, maar dat hij de toekomstige kroon aan zijn vriend David zou moeten afstaan. En toch ondanks al die ingewikkeldheden die heel diepe vriendschap. Tja, vriendschappen kunnen soms ondanks allerlei onmogelijkheden en vreemde situaties heel erg sterk zijn.

Nu, op het moment dat het duidelijk werd dat de situatie tussen Saul en David onhoudbaar werd en dat David echt voor Saul moest gaan vluchten, vluchten voor zijn leven, op dat moment sluiten Jonathan en David een verbond. Het staat in 1 Samuel 20 beschreven. Jonathan vraagt aan David te beloven dat hij Jonathan en ook zijn nageslacht niet zal vergeten, op het moment dat hij koning zal worden in plaats van Saul. Aan dat moment zit David nu dus terug te denken. Aan dat moment waarop hij Jonathan heeft beloofd om hem goedertierenheid te bewijzen. Ook goedertierenheid aan zijn huis, aan zijn gezin, zijn nageslacht.

Jonathan is inmiddels gestorven. Maar David krijgt nu te horen dat er nog een zoon van Jonathan is. Het is een man met een handicap, zo vertelt Ziba, die bij deze zoon in dienst is. Verlamd, kreupel aan beide voeten. David laat deze gehandicapte man gelijk halen... En dan gebeurt het: terwijl deze man diep voor David buigt – het lijkt mij heel lastig als je verlamd bent aan je beide voeten – spreekt David hem moed toe: 'wees niet bang!' Nee, ik ga jou en alles wat er van jullie over is niet vernietigen, omdat het huis van Saul altijd mijn grote tegenpool is geweest. Ik wil je juist goedertierenheid bewijzen. Goedheid. Liefdevolle ontferming. Ik geef je je bezittingen terug, alles wat van Saul was, krijg jij. En je mag eten aan mijn tafel. Je mag als kind aan huis zijn hier. ... Wat prachtig: die man die niet zelf op zijn benen kon staan, wordt door David uitgenodigd om tafelenoot te zijn van de koning

die aan de top van de macht stond. Groter kan de tegenstelling niet zijn die wij hier zien: de kreupele Mefiboseth, nazaat van het verloren rijk van Saul... en de toen oppermachtige David... ze zullen vanaf nu samen de maaltijd gebruiken.

In David meen ik hier iets van de Heere God te zien. Ik zie hier het misschien wel allermooiste wat wij van God kunnen zien en ontdekken: *Gods goedertierenheid*. David laat hier iets van Gods goedertierenheid zien. Hoe God Zijn liefdevolle ontferming, Zijn trouw, Zijn loyaliteit, Zijn genade aan u, jou en mij wil laten zien.

Wat betekent het dat God Zijn goedertierenheid aan jou wil bewijzen? Nou, je mag leven van Gods trouw. Je mag veilig zijn en troost en geborgenheid vinden in Gods liefdevolle ontferming. Je mag jezelf accepteren en aanvaarden in Gods genade. Je mag zeker zijn van Gods liefde. Zo mag je in het leven staan en alle uitdagingen en teleurstellingen van het leven tegemoet gaan!

En dat alles omwille van..., vanwege..., ja dankzij Jezus. Mefiboseth kreeg alle goedertierenheid van David aangezegd, omwille van Jonathan. Hij hoefde al die goedheid en genade van koning David niet te verdienen, hij kon het niet claimen, hij mocht het *ontvangen*, omwille van zijn vader Jonathan, de hartsvriend van David. Vanwege de liefde die er was geweest tussen Jonathan en David. ... Nu, zo mag ook jij leven van Gods goedertierenheid – je kan en hoeft het niet te verdienen, je kunt het ook niet claimen, je kunt het alleen maar *ontvangen* – omwille van Jezus. Omdat er zo'n diepe liefde is tussen de Vader en de Zoon. Omdat alles wat de Zoon heeft volbracht hier op aarde het hart van de Vader zo heeft geraakt... De Zoon heeft alles volbracht, Jezus heeft er voor u en jou voor gezorgd dat wij mogen leven van Gods liefdevolle ontferming en goedheid..., dat wij onbevangen, met verwachting en zekerheid mogen leven van Gods genade en trouw.

Dit is wel heel erg mooi om te horen en toe te passen op je leven, door dit jezelf steeds aan te zeggen, ook op de momenten dat het even helemaal niet zo lekker met je gaat... - ik mag leven van Gods goedertierenheid, Zijn trouw, Zijn liefdevolle ontferming! - maar er zit ook wel iets lastigs in... Want ik sta in wezen tegenover God, zoals Mefiboseth op dat moment stond of geknield zat tegenover David. Mefiboseth kon er niet over uit: waar heb ik dit aan verdiend? Of nu ja, hij zegt het nog wel wat anders, met een bekend beeld uit die tijd (vers 8): 'wat is uw dienaar dat u aandacht schenkt aan een dode hond als ik ben?' Een dode hond. Een hond was in die tijd geen gezellig huisdier wat naast je op de bank mocht zitten, maar een onrein dier., Een hond maakte je onrein. En de dood ook. Dus een dode hond is dubbel onrein. Heel ver bij uit de buurt vandaan blijven dus. ... Op zo'n manier sta ik tegenover God. Ik ga ons mensen geen dode honden noemen, want dan bestaat het gevaar dat je een heel wrang Godsbeeld krijgt alsof God van ons walgt enzovoort..., maar het gaat erom dat je, zoals Mefiboseth bij David, voor God niet op eigen benen kan staan..., dat je met je kreupelheid door de knieën moet... dat is best wel ongemakkelijk zijn en doet ook best wel pijn om zo te zitten tegenover de grote Koning der koningen... En het is vreemd ook, als iedereen om je heen roept dat je op je eigen benen moet kunnen staan in het leven, dat je het er met jezelf van moet gaan maken in je leven... en wij zitten hier gebogen met al mijn gestuntel, zwakheid en schuld en schaamte... Maar hier mag ik ook horen dat de Koning mij Zijn goedertierenheid wil geven. Zijn trouw. Zijn bescherming. Zijn liefde. Het is een heel ongemakkelijk verhaal dat ik het zonder God totaal niet kan redden in deze wereld... dat ik aangewezen ben op Gods genade... maar het is een bijzonder bevrijdende boodschap dat ik ook niet zonder God *hoef* in deze wereld. Dat Zijn goedertierenheid met woorden van psalm 136 - voor mij zal bestaan tot in eeuwigheid! Omwille van Jezus.

Ik wil nog iets vanuit deze geschiedenis laten zien van Gods goedertierenheid.... David vroeg aan Ziba of er nog nabestaanden waren. Ziba's antwoord was: 'ja, er is er nog eentje, een zoon van Jonathan, een kreupele'. 'Een kreupele'. Een gehandicapte. Een gehandicapte zonder naam. Zijn gebrek gaf aan wie hij was. ... Maar wat gebeurt er als die kreupele bij David binnenstroomt? 'Mefiboseth!', zo roept David uit. Geen: kreupele. Geen: zoon van. Nee, Mefiboseth krijgt voor het eerst in deze geschiedenis een naam en wordt een mens.

Mefiboseth. Getekend en gehavend ging hij door het leven. Zijn opa was een mislukte koning. Zijn vader Jonathan is vroeg in de oorlog tegelijkertijd met zijn opa gestorven. Zelf is hij tijdens de oorlog als jongetje heel lelijk gevallen en sindsdien kreupel. Het leven is voor hem zo oneerlijk begonnen en vervolgens ook zo verlopen..., maar nu heeft hij een naam ontvangen. Hij mag mens zijn, *mens voor het aangezicht van de koning*.

Zijn er mensen onder ons die iets van het oneerlijk verlopen leven van Mefiboseth herkennen in hun eigen leven? Die dingen die je zijn overkomen en die je leven nadien blijvend hebben getekend? Dat je met een etiket op door het leven loopt? Hier bij de Koning der koningen krijg je een naam. Je mag hier mens zijn. Mens voor Gods aangezicht. Tafelgenoot van de Koning. Kijk maar naar het Avondmaal. Je blijft misschien nog strompelend door het leven gaan, dat verandert na vandaag niet..., maar toch: je mag voorgoed veranderd zijn. Door de goedertierenheid, door Gods liefdevolle ontferming voor je leven. *Je mag mens zijn voor het aangezicht van de allerhoogste Koning*.

Ik ga nu nog een keer met u naar David en zijn goedertierenheid kijken, maar dan niet om de lijn van David naar de Heere God te trekken..., maar om de lijn van David naar u en mij te trekken. Niet: wat wil God mij geven..., maar: wat vraagt God van u en mij.

Ik lees in de geschiedenis van David en Mefiboseth de opdracht om ook zelf goedertierenheid te bewijzen aan de mensen die op onze weg komen. De medegemeenteleden van onze gemeente. De mensen in je familie. De mensen bij je in de straat, of in de klas. De mensen die ik morgen weer zal gaan ontmoeten. Goedertierenheid bewijzen. Genade geven. Trouw zijn. Je ontfermen over. Loyaal zijn. ... En misschien dat deze opdracht wel in het bijzonder geldt voor de mensen met een handicap die op je pad komen. Volgens een onderzoek van het CBS jaren geleden heeft 10 tot 15 procent van de mensen in de samenleving een lichte tot zeer ernstige beperking. Dat zie je niet altijd. Maar die jongen die niet aan sport doet en best dik is, hoeft niet gewoon lui te zijn, maar kan best een chronische vermoeidheid en of suikerziekte hebben. Nu, wat kunnen wij nu leren van Davids goedertierenheid aan Mefiboseth?

Allereerst: David is niet goedertieren voor Mefiboseth, omdat hij een klik met hem heeft of omdat Mefiboseth er zo zielig uitziet. Nee, hij is goedertieren, zo zegt David zelf, omwille van Jonathan. De lijn van liefde, goedheid en weldadigheid loopt via een ander. Nu, dat is ook voor ons belangrijk: de liefde tot de ander moet via Christus gaan. Je hebt de ander lief, je geeft jezelf voor de ander, je bent bereid om de minste te zijn... omwille van Christus. Uit liefde *voor Hem*. 'Wat je gedaan hebt voor de minste van mijn broeders, zegt Jezus, dat heb je *voor Mij* gedaan (Mat 25: 40). Dat is een vele sterkere motivatie, dan 'er zit toch wel iets goeds in die ander, ook al doet hij zo vervelend'. Of: 'ik vind het zo fijn om iemand te helpen, je krijgt er zoveel voor terug'. Nee, de liefde voor Jezus. Is mijn hart daar vol van, van Zijn geweldige goedertierenheid voor mij?

Wat ook heel duidelijk wordt in de ontmoeting tussen David en Mefiboseth, is dat zij in een bepaalde machtsverhouding staan. Er is sprake van een bepaalde ongelijkheid. Natuurlijk: de ongelijkheid tussen koning en onderdaan. Maar er is nog meer, namelijk de ongelijkheid vanwege het succesvolle leven van David, waardoor hij vrouwen, kinderen, rijkdom en

aanzien had... en het onbekende en zo oneerlijk verlopen leven van Mefiboseth. ... Het is heel belangrijk om je in het contact met mensen met een handicap bewust te zijn van die ongelijkheid. Niet om die ander zielig te vinden dat hij of zij zo is. Aan zielig gevonden worden hebben mensen met een handicap vaak helemaal niets. Je wordt dan alleen nog maar meer tot een object, tot iets dat hulp nodig heeft. Niet de ander zielig vinden, maar wees je bewust van die ongelijkheid. Die ongelijkheid die er is, als iemand in een rolstoel zit en altijd naar de ander op moet kijken om met die ander te spreken. Je kunt bijvoorbeeld ook op dezelfde hoogte gaan zitten of even door de knieën gaan om letterlijk en figuurlijk op hetzelfde niveau te zitten. ... Je kunt tegen een oudere met of zonder dementie heel kinderlijk en lief gaan praten, maar je kunt ook heel natuurlijk blijven praten als volwaardige, gelijke gesprekspartners. Je kunt een blinde – een voorbeeld dat mij aanspreekt – natuurlijk ongevraagd over het zebepad helpen door de elleboog van die persoon te pakken en te gaan sturen..., je kunt ook vragen of die ander überhaupt naar de overkant moet en daarbij misschien hulp zou willen hebben. Je moet dus niet denken *voor* de ander ('dat zal hij of zij wel fijn vinden'), je moet je proberen te verplaatsen *in* de ander. En als je dat lastig vindt, gewoon vragen: hoe beleef je dit?

Wees je bewust van de altijd ongelijke verhouding die er is. Ik denk daarbij ook aan de hulp die wij bieden aan mensen in het buitenland: gelijkwaardigheid, ondanks alle frustraties die dat kan opleveren als het anders gaat dan gepland of begroot. Een prachtig voorbeeld geeft Jezus, toen Hij een blinde genas. Jezus dacht niet voor hem en ging niet gelijk aan de slag met het wonder. Hij ging naast de ander staan en vroeg eerst: 'wat wil je dat ik voor je doen zal?'

Zoals ik al zei: die machtsverhoudingen, die ongelijkheid is er altijd als mensen aangewezen zijn op hulp van anderen. Soms kan dat nog lastiger zijn dan de handicap zelf. Als je weer hulp nodig hebt en de ander zucht erbij. Nu, je hoeft niet alles te doen en te moeten voor een ander..., maar gelijkwaardigheid, open communicatie, naast elkaar staan, dat zijn de belangrijkste ingrediënten om een ander met of zonder handicap echt nabij te kunnen zijn. Hoe mooi is het dan ook dat koning David de kreupele, neergebogen Mefiboseth bij zijn naam noemt. Hij zag geen kreupele voor hem zitten, zoals Ziba hem omschreef. David zag een mens, een mens zoals hijzelf. Zoals Jezus naast die blinde man ging staan.

Op dit moment wordt er in onze landelijke kerk, maar ook in onze protestantse gemeente te Capelle aan den IJssel nagedacht over het thema 'veilige gemeente'. Misschien zult u er over een tijdje wel iets van horen. Nu, veilige gemeente, dat heeft niet alleen te maken met regels, met vertrouwenspersonen, maar ook met deze machtsverhoudingen: hoe ga je als gemeente om met kwetsbare, afhankelijke mensen? Maar ook: hoe ga je als volwassene om met jongeren die aan je zijn toevertrouwd? Ben je je goed bewust van de ongelijkheid die er vaak is en zul je daar daarom voorzichtig mee omgaan?

Ik sluit af. Het verhaal van David en Mefiboseth gaat nog verder. Het krijgt nog een vervelend staartje. Maar dat moet u zelf maar lezen. Het staat in hoofdstuk 16 en 19. Goedertierenheid bewijzen, betekent blijkbaar niet altijd 'wie goed doet, wie goed ontmoet'. Nee, soms vraag je je af wat het heeft opgeleverd. Wat je hebt kunnen betekenen voor de ander. Helpen van een ander geeft je niet altijd een goed gevoel. ... Maar dat brengt mij weer terug bij de goedertierenheid van God: zoveel liefdevolle ontferming! Zoveel genade voor mensjes zoals wij! Zo trouw! Wat doe je met die goedertierenheid van God? Ik zou zeggen: laat het het fundament onder je leven zijn..., maar ook het doel van je leven om die ontferming van God uit te delen aan de mensen die deze week op je pad komen. Een koninklijke taak!